

СЕКЦІЯ 8

SECTION 8

**РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE FORCES AND
REGIONAL ECONOMICS**

Прокоф'єва Г. С.

старший викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,

Дмітрієва І. Б.

студентка 4 курсу,

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація як головна тенденція розвитку світового господарства впливає на всі економічні процеси, що відбуваються на різних рівнях. Дослідженням її впливу займаються провідні вчені. Комплексність і багатогранність впливу глобалізації надає можливість відкривати нові аспекти даної проблеми. Особливої уваги заслуговує аналіз регіональних процесів, оскільки мезорівень взагалі є менш дослідженим у порівнянні з мікро- та макрорівнями.

В умовах глобалізації галузевий аналіз поступово відходить на другий план, натомість зростає значення територіального підходу, міжрегіональних пропорцій та зв'язків між регіонами.

Під впливом глобалізаційних процесів відбувається зміна ролі регіонів у національній економіці та у державному устрою. Регіон починає перетворюватися з адміністративно-територіального утворення на соціально-економічне та політичне. Регіон стає фактором забезпечення сталого розвитку національної економіки, набуває статусу суб'єкта міжнародних економічних відносин.

Регіональна економіка безпосередньо пов'язана з регіональним розвитком, з оптимальним веденням господарської діяльності на території регіону. В умовах глобалізації можливості регіональної економіки значно зростають. Регіональна економіка базується на людській діяльності, що здійснюється у просторі. Слід мати на увазі, що ресурси, ринки, виробництво розміщується в тих чи інших регіонах. При цьому ресурси та виробництво, а також споживання розподіляються в економічному просторі нерівномірно, а багато ресурсів не є мобільними, що створює просторову диференціацію факторів та умов розвитку і породжує нерівномірність регіонального розвитку. Глобалізація створює умови для зменшення нерівномірності і подолання репресивності розвитку деяких регіонів. Для регіональної економіки України це має особливе значення, оскільки вона характеризується значними диспропорціями. Проблема заключається в тому, що, з одного боку, регіональний розвиток в Україні відбувається у контексті системних трансформацій, які укладають регіональні процеси, а з іншого, вплив глобалізації має як позитивні, так і негативні наслідки [1, с. 85].

Оскільки ресурси обмежені і мають багатоцільове призначення, виникає проблема їх розділу та ефективного використання. Глобалізація створює умови для перерозподілу

ресурсів не лише в межах національної економіки, але й світової економіки в цілому. Негатив заключається в тому, що такий перерозподіл відбувається в інтересах більш розвинених країн. Україна вже відчуває наслідки такого впливу. Особливо це стосується трудових ресурсів, але з часом, якщо регіональна політика України не зміниться, інші види ресурсів також будуть втягнуті в процеси перерозподілу. У зв'язку з цим слід будувати регіональну економіку і формувати регіональну політику з врахуванням того, що економічні відносини більшості регіональних господарюючих суб'єктів високолокалізовані і складаються на певній території, а їх інтереси реалізуються в межах регіону.

В умовах глобалізації регіональна економіка знаходиться під впливом таких нових чинників як регіональні ринки, фінанси, підприємницьке середовище, ринкова інфраструктура, регіональна конкурентоспроможність, економічна та екологічна безпека регіонів, адаптивність до процесів інтеграції. Врахування названих чинників вимагає вдосконалення регіональної економічної політики. Одним з головних напрямів такого вдосконалення є децентралізація економічної влади, надання регіонам економічної самостійності та фінансової незалежності [2, с. 532].

Глобалізація ринків надає можливість підприємствам однієї галузі, що розташовані в регіоні, розвивати кооперацію у формі інноваційних структур, підприємницьких мереж, кластерів, які стимулюють структурну перебудову і економічний розвиток.

Розвиток регіональної економіки в сучасних умовах залежить також від інституціональної структури національної економіки. Особливе значення для регіону мають муніципальні підприємства, прибуток яких є джерелом доходів місцевих бюджетів. Важливу роль у розвитку регіонів відіграють державні підприємства.

В Україні чітко прослідковується залежність між кількістю великих державних підприємств і рівнем розвитку регіонів: в тих регіонах, де державні підприємства переважають, економічний розвиток значно вищий.

Важливим чинником ефективного функціонування регіональної економіки є малі та середні підприємства. В Україні малі підприємства – це, перш за все, суб'єкти ринкової інфраструктури у торгівлі, постачанні, збуті і заготівлях. Крім того, є малі підприємства у виробничій сфері та у посередництві. Розповсюдження малих підприємств – посередників сприяє ресурсному забезпеченню виробничих процесів і розвитку ринкової інфраструктури. Глобалізація надає нові можливості для розвитку малих і середніх підприємств, розширює сферу їх діяльності, створює умови для виходу на міжнародні ринки, що значно підсилює конкурентні переваги економіки регіону.

Таким чином, регіональна економіка України в умовах глобалізації набуває нових рис, в ній діють загальні закономірності і тенденції, які є специфічними для умов розвитку української економіки. Останні пов'язані з ефектом попереднього розвитку, тобто соціалістичного минулого, а також з трансформаційними процесами, з процесом переходу до ринкових відносин в усіх сферах економічної діяльності та на всіх її рівнях.

Список літератури

1. Семенов В.Ф. Регіональна економіка/ Навчальний посібник// В. Ф. Семенов, Т. О. Проценко: за ред. В. Ф. Семенова. – К.: «МП Леся», 2009. – 708 с.
2. Куцик П. О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П. О. Куцик, О. І. Ковтун, Г. І. Башнянин. – Львів: видавництво ЛКА, 2015 – 594 с.